

Номадстващите цигани още преди започване на активния чергарски сезон плащат годишния си данък на черибашията. Това е през пролетта, обикновено на техния празник Kakkavá (денят на св. Георги – 23 април – б.а.), когато напускат зимните си жилища. Събирането му описва д-р Александър Паспати: „Празникът често завършва със сълзи и оплаквания в случай на точното вземане на данъчните тежести от черибашията. Той се оправдава с началството, с данъците на държавата, които са виновни за такъв грабеж. Но накрая всички се разотиват, следвайки поговорката, че срещу слънце не се плакае” (Paspatis 1870: 26).

Независимо че процесите на усядане на циганите в териториите на Третата българска държава се засилват, все още част от тях *про дължават да катунарстват*. И при променените общественно-политически условия те остават верни на своите традиции. Властта прави спорадични опити да ограничи чергарстването и ги засели в постоянни местожителства.

През 1881 г., само три години след Освобождението, Министерът на вътрешните дела разпраща Окръжно №991 от 11 февруари, в което се казва „че никумо не е безизвештно, че по селата и градовете често се срещат... мечкари и маймунджии..., които безпокояват самите жители и то не само по къщата и домовете им, но и по улиците и край пътищата”. Градският общински съвет във Видин на свое заседание от 18 март решава: „Предвид, прочие, на тоя важен недостатък, също загриженост, да се поканят градският и окръжният съвет, щото занапред, ако искат други по сериозни и по целесъобразни мерки против бедността и ленивостта, поне да се ограничат в следущото: ...2. Да не насърчават под никакъв предлог мечкаре и други тям подобни ленивци да шляят цял ден по улиците и сборищата със своите нещастни зверове, като ги отучат от тоя див и безобразен занаят, да ги принудят с това да се заловят за по-благороден и по-благодатен труд...” (ТДА Видин, ф.17-к, оп.1, а.е.3, л.24).

Министерският съвет на 16 януари 1884 г. одобрява Доклада на министъра на правосъдието относно заселване на скитащите цигани. Числото на циганските семейства във всяко село трябва да се определя със съгласието на съответното село (ЦДА, ф.284-к, оп.1, а.е.245, л.3-4). През 1886 г. се приема Закон за градските общини и Закон за селските общини²¹. Чл. 7 от първия, чл. 8 от втория, чл. 4 и 5 от Правилника за приложение на закона за градските общини и чл. 23 и 24 от Правилника за приложение на закона за селските общини забраняват чергаруването и „сегашните чергаре са задължени да се заселят в пределите на общините”. Чл. 81 от приетия през 1905 г. Закон за полицията в селските общини задължава „всеки кмет да залавя циганите чергари, които се скитат... и да ги въдворява в населеното място”. На практика обаче при-

²¹ ДВ, бр.69 от 19 юли 1886 г.; ДВ, бр.70 от 22 юли 1886 г.